# نسیم جنوب

www nasimjonoub COM

سال بیست و هفتم – شماره ۱۰۸۱
سه‌شنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳ ۸ صفحه – ۵۰۰۰ تومان
(مبلغ فروش به کیوسک مطبوعاتی تعلق می‌گیرد)


قطعنامه همایش بین المللی خلیج فارس در در دانشگاه خلیج فارس بوشهر

## پیام صلح و برادری خود را به ملت‌های منطقه خلیج فارس ابلاغ می‌داریم

# بندر بوشهر؛ دروازه فرهنگی و تمدنی خلیج فارس



قطعنامه همایش بین المللی خلیج فارس در در دانشگاه خلیج فارس بوشهر

# پیام صلح و برادری خود را به ملت‌های منطقه خلیج فارس ابلاغ می‌داریم

در مراسم اختتامیه دومین همایش بین المللی خلیج فارس که دردهم ارریبهشت ماه ۱۳۹۳ در دانشگاه خلیج فارس برگزار شد دکترحمید اسدپور دبیر کمیته علمی طی سخنانی به تشریح نقش بنادر خلیج فارس و بازرگانی خلیج فارس در توسعه کشور پرداخته و ضمن انتقاد از عدم توسعه کرانه‌ها و سواحل شمالی خلیج فارس خواهان اتصال سریعتر بندر بوشهر به راه آهن سراسری شده و درپایان سخنان قطعنامه پایانی دومین همایش بین المللی خلیج فارس را قرائت کرد.

متن این قطعنامه چنین است:

خلیج فارس به عنوان یک منطقه جغرافیایی و طبیعی همواره نقش مهمی در ابعاد گوناگون تمدن بشری از عهد باستان تا روزگار جدید داشته است. یکی از نقش‌ها و کارکردهای بسیار اساسی و مستمر خلیج فارس همانا نقش تجاری، بازرگانی و حمل و نقل است. ایرانیان به عنوان آبادگران تاریخی خلیج فارس در درازای تاریخ بلند این دریا و جایگاه بنیادین در موضوع بازرگانی دریایی و دریانوردی تجاری داشته‌اند.

با عنایت به این اصل گروه تاریخ دانشگاه خلیج فارس بر آن شد که دومین همایش بین‌المللی تاریخ، فرهنگ و تمدن خلیج‌فارس با محوریت بازرگانی و حمل و نقل دریایی می‌باشد. ایرانیان به عنوان آبادگران تاریخی خلیج فارس در ازای تاریخ بلند این دریا جایگاه بنیادین در موضوع بازرگانی دریایی و دریانوردی تجاری داشته‌اند.

با عنایت به این اصول گروه تاریخ دانشگاه خلیج فارس برآن شد که دومین همایش بین المللی خلیج فارس با محوریت بازرگانی و حمل و نقل دریایی در روز دهم اردیبهشت ۱۴۰۳ خورشیدی با حضور استادان، صاحب نظران، پژوهشگران و همچنین با مشارکت سازمان‌های ذیربط در دانشگاه خلیج‌فارس برگزار شد.

استادان، صاحب نظران، پژوهشگران و شرکت‌کنندگان در این همایش با توجه به مقالات و مباحث مطرح شده در این همایش، ضمن تاکید بر ضرورت کوشش در جهت حفظ هویت ایرانی خلیج فارس موارد ذیل را مورد تاکید و تصویب قرار دادند.

۱- در سال جهش تولید با مشارکت مردم، مشارکت‌کنندگان همایش خواهان اتخاذ تدابیری برای ورود و مشارکت هر چه بیشتر مردم و بخش خصوصی در حوزه بازرگانی و حمل و نقل دریایی در خلیج فارس شدند.

۲- این همایش خواهان گسترش روابط و همکاری‌های اقتصادی و تجاری بین ملت‌های مجاور خلیج‌فارس شده و پیام صلح و برادری خود را به ملت‌های منطقه خلیج‌فارس ابلاغ می‌دارد.

۳- این همایش از ملت و دولت جمهوری اسلامی ایران خواهان توجه و سرمایه‌گذاری همه جانبه در جهت توسعه کرانه‌ها و پس کرانه‌های خلیج‌فارس است.

۴- این همایش بر ضرورت توجه بسیار جدی به تجارت دریا از یک سو و سرمایه‌گذاری در زمینه حمل و نقل دریایی از طریق توسعه زیرساخت‌ها در بنادر و جزایر خلیج‌فارس تاکید نمود.

۵- این همایش برضرورت تاسیس دانشکده علوم و فنون دریایی در دانشگاه خلیج‌فارس تاکید نموده و پیشنهاد می‌نماید که دو درس ۲ واحدی تحت عنوان آینده پژوهی در خلیج‌فارس و تاریخ دریانوردی ایرانیان در دوره‌های تخصصی رشته‌های تاریخ و مطالعات خلیج‌فارس و ایران‌شناسی پیش‌بینی و اجرا گردد.

۶- این همایش به ضرورت مطالعه احداث راه آهن ساحلی خلیج‌فارس از یکسو و اتصال بندر بوشهر به راه آهن سراسری تاکید ورزید.

۷- تبدیل دانشگاه خلیج فارس به دانشگاه بین المللی و استقرار دبیرخانه دائمی همایش بین المللی خلیج فارس در دانشگاه خلیج‌فارس مورد تاکید این همایش بود.

ادعای عجیب استاندار بوشهر:

## ایجاد ۶۰ هزار شغل در استان بوشهر

استاندار بوشهر گفت: در استان بوشهر در یکسال اخیر اتفاقات ارزشمندی در حوزه اشتغال، تولید و کاهش بیکاری رقم خورده که کاهش نرخ بیکاری به ۶.۱ درصد رسیده است. در دو سال اخیر حدود ۶۰ هزار اشتغال خالص در استان بوشهر ایجاد شده و امسال با رونق فضای کسب‌وکار و جهش تولید، اشتغال رشد محسوسی خواهد داشت.

## سند اقتصادی دریا محور بوشهر تدوین شد

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار بوشهر گفت: در راستای توسعه فعالیت‌های اقتصادی بر پایه خلیج فارس سند اقتصادی دریامحور این استان تدوین شده است.

به گزارش ایرنا، علی باستین در جمع مدیران استان بوشهر اظهار کرد: باتوجه به وجود بیش از ۷۰۰ کیلومتر مرز دریایی و هشت شهرستان ساحلی استفاده از ظرفیت خلیج‌فارس برای شکوفایی، رونق و توسعه اقتصادی بجد در دستور کار است.

وی افزود: فرصت‌های سرمایه‌گذاری زیادی در حوزه اقتصاد دریا محور در استان بوشهر وجود دارد که از علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری در این زمینه حمایت قانونی می شود.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار بوشهر، با توجه به پیشینه ممتاز تجارت دریایی تصریح کرد: وجود بنادر متعدد و شمار بالای فعالان اقتصادی بیانگر جاذبه بالای فعالیت بازرگانی در این استان است. گردشگری دریایی از دیگر مزیت‌های بهره جستن از خلیج فارس محسوب می‌شود که در این راستا طرح‌های مهمی تدوین شده است.

باستین، بهره‌برداری از ظرفیت شیلات، پرورش آبزیان، معادن، نفت، گاز و صنایع بزرگ پتروشیمی را از دیگر ظرفیت‌های مورد استفاده خلیج فارس اعلام کرد.

## تیم مهدی طارمی به لیگ دسته اول فوتبال جوانان راه یافت

رییس روابط عمومی اداره کل ورزش و جوانان استان بوشهر گفت: تیم فوتبال جوانان «شهریار بوشهر» که مالک آن مهدی طارمی است، با قهرمانی در لیگ مناطق به لیگ دسته اول جوانان ایران صعود کرد.

خدیجه آبزن در گفت وگو با ایرنا اظهار کرد: تیم شهریار در یک سال گذشته فعالیت خود را آغاز کرد و بعد از قهرمانی در لیگ استان بوشهر به دستاورد جدیدی دست یافت. مسابقات فوتبال زیر گروه مناطق کشور به میزبانی باشگاه شهریار بوشهر با حضور پنج تیم برگزار شد. تیم شهریار پس از یازده ماه فعالیت در ورزشگاه شهید "مهدوی" بوشهر جشن صعود به لیگ یک را برگزار کردند. این موفقیت باعث ارتقای انگیزه مهدی طارمی برای ادامه تیمداری و پرورش استعدادهای استان بوشهر بیشتر خواهد شد.

## کشف تریاک با طعم هندوانه در عسلویه

فرمانده انتظامی شهرستان عسلویه گفت: ۱۰۶ کیلوگرم تریاک جاسازی شده در بار هندوانه در محور مواصلاتی عسلویه کشف شد.

به گزارش ایرنا، سرهنگ حسین خواجه در گفت وگو با خبرنگاران اظهار کرد: در اقدامات پلیسی و اطلاعاتی مبنی بر فعالیت سوداگران مرگ در انتقال مواد مخدر از شهرستان عسلویه به استان‌های مرکزی این مهم به‌صورت ویژه در دستور کار پلیس قرار گرفت.

وی با اشاره به شناسایی خودرو حامل مواد مخدر در ایستگاه بازرسی شهید مصطفی خمینی عسلویه افزود: ماموران پس از مشکوک شدن به محموله کامیون باری حامل بار هندوانه آن را مورد بررسی قرار دادند.

فرمانده انتظامی عسلویه تصریح کرد: در بازرسی دقیق از کامیون و محموله مقدار ۱۰۶ کیلوگرم موادمخدر تریاک که به‌صورت ماهرانه در ۱۳ عدد هندوانه جاسازی شده و در قسمت‌های مختلف بار پخش شده بود کشف شد.

خواجه، با بیان اینکه در این عملیات ۲ متهم دستگیر شد، یادآور شد: مبارزه با قاچاقچیان و توزیع کنندگان مواد مخدر به‌صورت مستمر در دستور کار پلیس قرار دارد.

وی ادامه داد: وضعیت امنیت عسلویه پایدار و مطلوب است و در راستای آرامش مردم با هرگونه ناهنجاری برخورد قاطع می‌شود.

## بیشتر قربانیان تصادفات بوشهر موتورسواران و عابران هستند

رئیس پلیس‌راهور استان بوشهر با بیان اینکه بیش از ۸۰ درصد قربانیان حوادث رانندگی معابر شهری استان در سال گذشته مربوط به موتورسیکلت‌سواران و عابران پیاده است، گفت: گروه سنی جانباختگان بین ۱۴ تا ۳۵ سال است که گروه مولد و جوان جامعه می‌باشد.

## بیشترین نام پسران و دختران در بوشهر



دیرکل ثبت احوال استان بوشهر، گفت: «حسین» و «فاطمه» از پرتکرارترین و فراوان‌ترین نام‌هایی هستند که مردم استان بوشهر در طول یک سال گذشته برای فرزندان خود انتخاب کرده اند.

به گزارش خبرنگار مهر، اسکندر پاسالار در جمع خبرنگاران افزود: نام‌های انتخاب شده برای دختران با بیشترین فراوانی در این مدت به ترتیب شامل «فاطمه»، «رستا»، «زهرا»، «نورا» و «دلوین» بوده است.

وی اظهار داشت: همچنین نام‌های انتخاب شده برای پسران نیز با بیشترین فراوانی در سال ۱۴۰۲ به ترتیب به «حسین»، «علی»، «محمد»، «امیرعلی» و «امیرحسین» تعلق دارد.

مدیرکل ثبت احوال استان بوشهر، با بیان اینکه در دهه‌های گذشته اسامی ائمه اطهار علیهم السلام در صدر انتخاب نام بوشهری‌ها قرار داشته است، تصریح کرد: اسامی فاطمه، زهرا، زینب برای دختران و محمد، حسین و علی برای پسران پر انتخاب ترین اسامی بوشهری‌ها طی ۱۰ سال اخیر است.

در سال گذشته ۱۳ هزار و ۶۳۶ واقعه ولادت در استان بوشهر به ثبت رسیده است که ۵۱۱ مورد از این ولادت‌ها حاصل از چندقلوزایی است.

## بوشهر در شرایط سخت آبی قرار دارد

سخنگوی صنعت آب با اشاره به بارش‌های خوب بهاری و میزان آب موجودی در مخزن سدهای کشور از خارج شدن ۱۰ استان از تنش آبی خبر داد و در عین حال گفت: استان‌های خراسان شمالی، البرز، گیلان، چهارمحال و بختیاری، فارس، بوشهر، زنجان، سمنان، خراسان رضوی، تهران و قزوین شرایط سختی از نظر منابع آبی دارند.

## شهردار عسلویه انتخاب شد

رحیم جمالی شهردار باسابقه شهرهای استان بوشهر، با اکثریت آرا به عنوان شهردار جدید عسلویه انتخاب شد. وی قبل از این شهردار کنگان بود.

## پایان فعالیت مجرمانه کلاهبردار حرفه ای در کنگان

رییس پلیس آگاهی استان بوشهر از شناسایی و دستگیری کلاهبردار حرفه ای در شهرستان بندر کنگان خبر داد.

سرهنگ کارآگاه جوشن سهرابی در گفت وگو با ایرنا اظهار کرد: بدنبال اطلاع کارآگاهان بخش مبارزه با جعل و کلاهبرداری پلیس آگاهی شهرستان کنگان از فعالیت فردی با هویت معلوم در ارتکاب سریالی جرم کلاهبرداری قرار گرفت.

وی افزود: این متهم با شیوه فروش زمین های دولتی با دادن وعده پیگیری و صدور سند ثبتی در بازه ۶ ماهه به افراد مشغول ارتکاب جرم بود که پلیس پس از جمع آوری ادله و مدارک مورد نیاز وی را شناسایی کرد.

رییس پلیس آگاهی استان بوشهر تصریح کرد: پس از صدور مجوز توسط مرجع قضایی در یک عملیات هدفمند متهم دستگیر و در تحقیقات انجام شده به ارتکاب چهار فقره کلاهبرداری با این شیوه اقرار کرد. میزان کلاهبرداری اقرار شده توسط متهم ۶۰ میلیارد ریال بوده که پس از تکمیل مراحل تحقیق با صدور قرار مناسب روانه زندان شد.

وی بیان کرد: برای پیشگیری از وقوع این جرایم، صحیح و منطقی آن است هر گونه معامله و خرید و فروش املاک با انجام تشریفات و فرآیند قانونی از جمله استعلام از دستگاه ها و مرجع صدور سند و دفاتر ثبت اسناد و رعایت ضوابط قانونی انجام شود.

رییس پلیس آگاهی استان بوشهر یادآور شد: شهروندان هر گونه اطلاعات پیرامون فعالیت جاعلین و کلاهبرداران را از طریق سامانه ۱۱۰ مرکز فوریت های پلیس برای بررسی و پیگیری قانونی اطلاع رسانی نمایند..

# آنان که رفتند و یادگار شدند

**دکتر ابراهیم شفیعی - فوق تخصص جراحی قلب**



در اواسط دهه هشتاد بود در ایامی که برای تکمیل دوره فوق‌تخصصی خود در بیمارستان شهید رجایی تهران بودم با همدیگر آشنا شدیم.

دکتر غلامپور با تواضع و فروتنی در عین برخورداری از تبحر لازم دوستان را جذب اخلاق خوب خود می کرد و مصداق این ضرب المثل بود که درخت هرچقدر پر بارتر سر به زیرتر .

اون موقع با توجه به تعداد کم جراحان قلب کشور پایه درآمدی همکاران در بخش خصوصی بر خلاف بخش دولتی بسیار بالا بود به نحوی که افراد تمایلی به کار تمام وقت در سیستم دولتی نداشتند و عمدتا پاره وقت بودند.

رشته جراحی اطفال هم با توجه به پیچیدگی‌های خاص خود و تحمل پایین کودکان حین عمل و نیز نیاز به مراقبت های ویژه بعد از عمل افراد علاقمند اندکی داشت و کمتر همکارانی بودند که تمایل به عمل در زمینه قلب اطفال از خود نشان می‌دادند.

هر چند ایشان از شمال کشور آمده بودند و من از جنوب اما انگیزه‌های خدمتی مشابه با اندک تفاوت‌هایی در دیدگاه‌های‌مان داشتیم.

او معتقد بود با توجه به سختی جراحی قلب و نیاز به تجهیزات مصرفی و غیرمصرفی خاص با حضور در مراکز بزرگ می‌توان منشأ خدمات بیشتری شد و من معتقد بودم با حضور در مراکز دور افتاده و در دسترس قرار دادن خدمات برای نیازمندانی که امکان دسترسی به شهرهای بزرگ و مراکز بالاتر ندارند می توان بیماران نیازمند بیشتری را مورد درمان قرار داد و خدمات را برای عموم مردم بی‌بضاعت و نیازمند گسترده تر نمود و به این ترتیب بود که من در سال ۱۳۸۶ به بوشهر آمدم و پس از چند ماه با فراهم کردن امکانات لازم و آموزش کادر و تیم پزشکی مورد نیاز اولین مرکزی در کل کشور بودیم که بدون کوچکترین کمکی از سایر دانشگاه‌های مادر و تنها با تکیه بر نیروهای درون استانی و بومی بخش جراحی قلب بوشهر راه‌اندازی شد. دکتر غلامپور هم توانست با پیگیری و کوشش‌های فراوان در تهران بخش جراحی قلب کودکان را که در دانشگاه‌های دیگر نبود راه‌اندازی کند.

بعدها نیز هر چند که بخاطر دوری مسافت وگرفتاری‌های کاری، کمتر فرصت دیدار حاصل می‌شد اما در کنگره‌های بین‌المللی جراحی قلب خارج از کشور که همدیگر را می دیدیم در خلال آن در فرصت هایی که پیش می آمد با هم راجع به مشکلات و عدم حمایت های لازم در جهت رفع آن صحبت و همفکری می کردیم.

هر چند که دسترسی من به مقامات مسئول و تصمیم‌گیر کشور کمتر بود اما ایشان به علت حضور در پایتخت و امکان تماس بیشتر با مقامات کشوری مشکلات را در فرصت هایی که پیش می‌آمد گوشزد می کرد.

در آخرین مصاحبه با روزنامه همشهری تاریخ ۲۸ آذر ۱۴۰۲ مطالبی را عنوان نمود که بیانگر موضوعات مطرح در سطح جامعه پزشکی و کشور هست که متاسفانه مسئولین ذیربط کمتر به آن مسائل توجه نمودند و تلاش چندانی در جهت رفع مشکلات مورد اشاره ننمودند.

ایشان در پاسخ به سوالات خبرنگار همشهری عنوان نمود : «دولتمردان و وزارت بهداشت همه شنونده‌های خوبی هستند اما در عمل آن چیزی که مورد انتظار است، محقق نمی‌شود.

همه سوق پیدا کرده‌اند به رشته‌های آسانتر با درآمد بیشتر. عمده پزشکان طرفدار بوتاکس و جراحی‌های زیبایی هستند که درآمد خوبی دارد. پزشکانی که اکنون در حوزه جراحی قلب خدمت‌رسانی می‌کنند، با عشق وارد این کار شده‌اند. هر قدر به وزارت بهداشت اعلام می‌کنیم که یک جراحی صبح تا غروب معادل یک بوتاکس چند دقیقه‌ای هم نیست، کسی توجهی نمی‌کند. این اعتراض به درآمدهای سایر دوستان نیست اما عدالت بین رشته‌ای هم برقرار نیست. پزشکانی که در بخش دولتی کار می‌کنند می‌توانند در بیرون هم مطب داشته باشند، اما عمد آنها وقت‌شان را در این حوزه می‌گذارند. خود من یک دقیقه سابقه فعالیت در بخش خصوصی را ندارم. ما با درآمد کم دولتی ساخته‌ایم اما در ادامه چه اتفاقی رخ خواهد داد؟

جراح قلب اطفال راه طولانی دارد، ۷ سال پزشکی عمومی، ۴ تا ۵ سال جراحی عمومی، طرح و سربازی برای آقایان، ۳ سال فوق تخصص جراحی قلب بزرگسال و در نهایت 1.5 سال دوره برای جراحی قلب اطفال، هزینه دستمزد کارش به اندازه یک تعویض فیلتر و روغن ماشین هم نمی‌باشد.

این عادلانه نیست که برای چنین جراحی‌های سختی، ارقامی به پزشکان این حوزه پرداخت می‌شود که حتی از بیان آن‌ها هم شرمنده می‌شویم. برای یک جراحی ۱۲ ساعت سرپا هستیم و سختی‌های جراحی. مشابه همین عمل در بخش خصوصی ۲۰۰ میلیون دستمزد دارد اما یک درصد این مبلغ را هم در بخش دولتی به ما نمی‌دهند.

در تمام کشورها طرفداران این رشته‌های سخت، بسیار کم هستند و آن‌ها یا به دنبال پزشکان سایر کشورها هستند یا پرداختی‌های این حوزه را آن‌قدر افزایش می‌دهند که حداقل مسائل مالی، سختی‌های این حوزه را پوشش دهد، اما در نظام سلامت ما چنین تسهیلاتی برای پزشکان بخش دولتی نیست».

سرانجام علیرغم چند دهه مقاومت و فعالیت پزشکی در زمینه جراحی قلب اطفال علیرغم میل باطنی به ناچار مجبور شد در پایان سال گذشته در اسفند ماه کشور خود را ترک نماید. البته با توجه به شناختی که از ایشان دارم و سابقه تدین و تعهد و وظیفه‌شناسی بسیار بالایی که داشت مشکلات مالی تنها بخش بسیار کوچکی بود که باعث عزیمت ایشان گردید . موارد دیگر از جمله کمبود امکانات و تجهیزات مورد نیاز و عدم توجه به شرایط سخت کاری، بها ندادن و ارزش قائل نشدن برای خدمات و تلاش‌های شبانه‌روزی ایشان قطعا می تواند روی تصمیم شان تاثیرگذار باشد و عدم توجه به این‌گونه موارد باعث تکرار چنین مواردی درخصوص سایر همکاران نیز گردد.




کنگره جراحی قلب اروپا لیسبن ۱۳۸۷

هر چند فرار مغزها و مهاجرت نخبگان موضوع جدیدی نیست و در این مقوله هم فرصت پرداختن به علل آن نیست اما در موارد خاص و شغل هایی که با سلامت و جان مردم سر و کار دارد بویژه آن‌که در این‌گونه موارد جایگزین آن هم به آسانی میسر نیست و سال‌ها زمان می برد تا چنین نیروی متخصص و با تجربه ای تربیت و وارد بازار کار و آماده خدمت شود موضوعی کاملا متفاوت هست چون تنها از دست دادن یک فرد نخبه مطرح نیست بلکه از دست دادن هزاران بیمارانی در میان هست که می توانستند نجات پیدا کنند و خانواده‌های آن‌ها داغدارشان نگردند.

در همین‌جا، جا دارد از زحمات بی‌شائبه دوست و همکار ارجمندمان در استان بوشهر جناب آقای دکتر رضایی جراح قلب صمیمانه قدردانی و تشکر نمایم که علیرغم همه کمبودها و ناملایمات بیش از ۱۳ سال در مقابل مشکلات مقاومت نمودند و صادقانه به مردم شریف استان خدمت نمودند و حال که تصمیم به رفتن گرفته‌اند با سابقه‌ای درخشان و کوله‌باری پر، از استان می روند. انشالله در جایی دیگر که مشغول می شوند همچنان منشأ خدمات زیادی برای بیماران و نیازمندان خواهند بود .

## تجلیل از ناجیِ جان خانواده‌ای پنج نفره در عسلویه



جاسم عبدالله‌زاده شهروند نخل تقی که با از خودگذشتگی منجر به نجات جان خانواده ای پنج نفره در آب‌های خلیج فارس شده بود در آیینی از سوی مدیر بنادر و دریانوردی عسلویه تجلیل شد.

به گزارش خبرنگار ایرنا، مدیر بنادر و دریانوردی عسلویه روز چهارشنبه در آیین یاد شده با بزرگداشت روز ملی خلیج فارس اظهار کرد: عبدالله‌زاده شهروند نوع دوست ساکن نخل تقی در اقدام تحسین برانگیز توانست با کمک ۲ حلقه نجات جان پنج مسافر نوروزی را نجات دهد.

عمران مرادپور طیبی افزود: این که فردی با استفاده از فن شنا و به تنهایی جان خانواده ای پنج نفره را نجات دهد نشان از حس بالای نوع دوستی و مسئولیت پذیری است.

وی اظهار کرد: امید است با احتیاط و رعایت نکات ایمنی از سوی گردشگران ساحلی شاهد تفریحات دریایی بی خطر آنان باشیم.

مرادپور یادآور شد: دریانوردان در صورت مواجهه با شرایط اضطرار دریایی باید در اسرع وقت با سامانه تلفنی ۱۵۵۰ تماس حاصل و همچنین پیش از رفتن به دریا اطمینان لازم از مساعد بودن شرایط حاصل کنند.

# دلّالان کلمه

**عبدالخالق ماجدی**



اولین بار اصطلاح "دلال کلمه" را در یکی از متون آقای لشک کولاکوفسکی ( ۱۹۲۷ -۲۰۰۹ ) جامعه‌شناس لهستانی دیدم. می‌خواهم درباره تاجران و دلالان "کلمه" بنویسم کسانی که بعضا متهم‌اند آسمان ریسمان به هم می‌بافند. انسان قبل از خلق "کلمه" جزیی از طبیعت و فقط فیزیک محض بود. هنوز نمی‌دانیم که اولین کلمه‌ای که بر زبان بشر جاری شد چه بوده و چگونه ساخته شده است. احتمالا کلمه بود که گونه نئاندرتال را به هوموسپینس ارتقاء داد. کلمه بود که با تبدیل آزادی طبیعی به آزادی مدنی، ماهیت جهان طبیعی را تغییر داد و جهان مدنی متولد شد. چیزی که باعث برساخته‌شدن "جامعه" شد کلمه بود. راه پرمشقت طول و درازی را آمدیم تا به "جامعه" رسیدیم.

کلمه بود که "آدم" سنگ و چوب را بر زمین وانهاد و "انسان" شد. اینکه چگونه از غریزه به خرد و عقل و بالعکس می‌رسیم داستان بی پایانیست ولی باید درباره سوژگی عاملان و خالقان لحظاتی درنگ کنیم که با کیمیاگری، سنگ را از "میدان" خارج و میدان را به کلمه در قالب سنت های عقلانی، دین، اخلاق و قانون تحویل دادند.

درباره کسانی باید صحبت کنیم که برای طبیعت و فیزیک چیزی به نام متافیزیک خلق کردند تا با معناسازی و معنا دادن به زیست طبیعی و کاهش سعبیت آن، زندگی انسانی را برسازند.

می‌خواهم درباره سفیران صلح بنویسم. صلحی که شوربختانه در طول تاریخ به صورت مستمر مورد تهدید و تعرض قرار می گیرد و این دلّالان کلمه هربار با بازآفرینی و صورت بندی جدید، معنایی جدید خلق می‌کنند تا به رسالت اصلی‌شان یعنی صیانت از انسان بپردازند. صلحی که محصول رضایت و توافق و قرارداد است و اینان خود، فرزندان کلمه‌اند. دلّالان و تاجران اسلحه هم از کلمه استفاده می کنند ولی از کلماتی که با حبس در زمان و مکان دچار صُلبیت و جزمیت شده‌اند و می‌توان با قدرت آن‌ها و فشار دادن یک دکمه، انسان‌های زیادی را از بین برد. سفیران صلح و دلّالان کلمه اگر ماهیت اصلی کلمه یعنی صیانت از انسان را فراموش کنند با ایدولوگ شدن و جزم‌اندیشی به سفیران و تاجران مرگ تبدیل می‌شوند. تلخ‌ترین و دردناک‌ترین لحظه تاریخ زمانی است که می‌توان با یک یا چند کلمه، انسان هم نوع خودش را بکشد. باید مراقب کلمه و متافیزیک بود تا میدان از صلح تهی نشود و به بهانه قبضه کردن و تسلط بر میدان و دسترسی نامحدود و بلاقیدوشرط به منابع و منافع میدان، میدان به شرایط فیزیکی و طبیعی و کشتارگاه بازنگردد.

می‌خواهم نتیجه‌گیری کرده که استفاده از کلمه یک شرط دائمی دارد و آن هم توجه به مصلحت عمومی و استفاده از اراده عمومی برای حفظ صلح در میدان با هدف صیانت از انسان است یعنی این‌که کلمه مشروط است. روز صلح‌بانان و مشروطه‌خواهان و معلمان راستین مبارک.



# درجستجوی مهتاب در آسمان عمارت هاجر بانو

**جمیل رزمی:** برحسب دعوت جناب عبدی‌زاده مدیر و صاحب عمارت هاجر بانو جهت شرکت در مراسم جشن یکمین سالگرد نشست ادبیات داستانی که به مدت یک سال تحت مدیریت دکتر هاجر ضیاء و با حضور نویسنده، کارگردان و مستندساز برنده سیمرغ بلورین فجر و مدرس صاحب سبک استاد داریوش غریب زاده در این عمارت برگزارمی شد به قصد حضور در این نشست ادبی از خانه راهی محل برگزاری مراسم شدم تا گزارش این اتفاق خوب ادبی راتهیه کنم.

تا زمان شروع این جلسه زمان زیادی باقی مانده بود، ترجیح دادم تا مقداری ازمسیر را در امتداد دریا طی کنم به همین خاطر ماشینم را جلو مسجد فیل پارک کردم و پای درراه گذاشتم تا چه پیش آید. در مسیر پیش رو ساختمان‌هایی را دیدم که یک در میان یا مرمت شده بودند و یا همچنان آوار باقی مانده اند که این خود می تواند از زیبایی شهر بکاهد. در مسیر نگاه کنجکاوم از حمام دلگشا و عمارت دکتر طبیب گرفته تا کلیسای مریم مقدس (نور) گاه بالذت و گاه با حسرت به ساختمان‌ها می نگرم. هرچه جلوتر می روم چشمم به جمال عمارت‌های هفته، ساختمان خالصی، عمارت بیلیارد و عمارت امیریه روشن و روشن‌ترمی‌شود. آن‌ها را پشت سرمی گذارم، غرق تماشای معماری زیبای شهرم می شوم به قول آن ملوان یونانی برای اولین بارکه از دور به شهرتان می آمدم احساس کردم به آتن نزدیک می شویم. به ابتدای خیابان ششم بهمن می‌رسم در سمت چپ من مسجد حاجی بابا یا همان مسجد بهبهانی را می‌شود به وضوح دید این مسجد با قدمتی چندین و چند ساله هنوز هم که هنوز است می‌توان صدای زنگ‌دار و حزین جهانبخش کردی‌زاده مشهور به بخشو را از خشت، خشت دیوارهای این مسجد شنید. بی‌شک بخشو با وجودآن که موسیقی را به صورت آکادمیک فرا نگرفته بود خوش‌آواترین، مسلط‌ترین نوحه‌خوان جنوب، بلکه ایران بود او در عین حال با دستگاه‌های موسیقی آشنایی داشت و نت‌های موسیقی را به خوبی می‌شناخت. او در این وادی یک استثناء بود و مردم برای شنیدن صدای دلنشین او محل به محل او را همراهی می کردند و مساجد شهرمان مملواز مردمی می‌شد که مناسبت‌ها را با شور خاصی برگزار می کردند و چه زیبا بودآن هنگام که بالحنی قاطع فرمان می داد و می گفت: «واحد» و مردم درپاسخ می گفتند: «الله واحد» و سکوتی محض و در یک زمان دست‌ها هوا را می‌شکافت و صدای سنگینی که با تمام وجود بر سینه ستبر مردانه شان فرود می آمد و سقف پوشیده



از برزنت و تلوار رابه لرزه در می انداخت را به یاد می‌آورم.

همچنان به راه خود ادامه می دهم، به کوچه روبروی بانک مسکن وارد می شوم از دور بادگیر زیبای عمارت که تنها بادگیرعمارت‌های این شهراست که توجه ام را به خود جلب می کند و باز می‌روم تا در کوچه پس کوچه‌های تنگ و پیچ در پیچ محله بهبهانی راهی، به سوی عمارت هاجر بانو بیابم. عمارتی بسیار زیبا و با فضایی باشکوه که می‌تواند برای هر کسی خاطره‌ساز باشد.

لحظاتی بعد میهمانان ویژه این مراسم نیز وارد می‌شوند که مورد استقبال برگزارکنندگان مراسم قرار می گیرند. خانم ضیاء مبتکر و مجری این مراسم به جهت جلوگیری از اتلاف وقت ضمن خوش‌آمدگویی به مدعوین و تشکر ویژه از حضور جناب صفدری و جان احمدیان در این مراسم به شرح و بیان تاریخچه، رویای شکل‌گیری این نشست ادبی پرداخت.

وی در بخشی از سخنان خود الگوبرداری از نشست دوشنبه‌های ادبی هفته نامه نسیم و داشتن یک مأمن برای علاقمندان به کتاب و ادبیات داستانی در شهر بوشهر را از عوامل مهم این نشست دانست.

وی همچنین از پیگیری‌های مجدانه همسرشان آقای عبدی زاده به عنوان یک دوستدار فرهنگ بوشهری یاد کرد و از تلاش و زحمات صادقانه استاد غریب‌زاده که در طول این یک سال در برپایی این محافل ادبی تلاش و اهتمام داشتند تقدیرو تشکر کرد.

خانم ضیاء درادامه سخنان‌شان درخصوص چگونگی شیوه اجرای این جلسات مطالبی را مطرح کرد.

وی اجرای این کلاس ها را بدین شرح توضیح دادند که در ابتدا داستان توسط نویسنده خوانده می‌شود و سپس استاد غریب‌زاده ضمن بررسی داستان نقاط قوت و ضعف اثر، نکات فنی و آموزشی را نیز برای نویسندگان جوان شرکت‌کننده در این نشست ها را توضیح می دهند.

در این مراسم چهار داستان خوانده شد که به ترتیب آقایان جان احمدیان، صفدری و غریب‌زاده توضیحات لازم و فنی را بیان کردند.

آن‌چه که در این نشست بیش از هر چیزی به چشم آمد حضور شخصیت‌های خوشنام، آشنا و مطلع به ادبیات داستانی بود که بر وزن، عیار این نشست ادبی می‌افزود.

درحاشیه: به اذعان خانم دکتر ضیاء حضور شخصیت‌های فرهیخته و ادیب می‌تواند برغنای هر چه بیشتر این نشست‌ها بیافزاید واین امید را دادند که در آینده، جلسات با حضور شخصیت‌های ارزشمند ادبی هم استانی و کشوری تداوم یابد.

در این جلسه آثار روز ادبیات جهان به مدعوین معرفی شد.

## انتشار کتابی درباره «توسعه پایدار بوشهر» در جهاددانشگاهی قزوین

ایسنا/قزوین :کتاب «فرصت‌ها و تنگناهای توسعه پایدار استان بوشهر» با تألیف مجید دهقانیان، بهادر زارعی و آرش قربانی سپهر توسط انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین منتشر شد.

کتاب «فرصت‌ها و تنگناهای توسعه پایدار استان بوشهر» با هدف بررسی فرصت‌ها و تنگناهایی که در وصول استان بوشهر به توسعه پایدار نقش تعیین کننده‌ای دارند، تألیف شده است.

این کتاب به بررسی فرصت‌های موجود در استان بوشهر همچون موقعیت جغرافیایی، گردشگری، صیادی، معادن و نیز تنگناهای این استان مانند محدودیت منابع آب شیرین، ضعف زیرساخت حمل و نقل و ترانزیت می‌پردازد و در نهایت پیشنهاداتی را به مسئولان دولت مرکزی و دولت محلی ارائه می‌دهد.

مطالب کتاب در چهار فصل توسط مجید دهقانیان، بهادر زارعی و آرش قربانی سپهر مطرح شده است که فصل اول درخصوص مفاهیم، بنیادها و نظریه‌ها و فصل دوم در مورد محیط‌شناسی استان بوشهر، فصل سوم درباره فرصت‌ها و تنگناهای توسعه پایدار استان بوشهر از منظر جغرافیای سیاسی و فصل آخر جمع‌بندی مباحث کتاب است.

به گزارش ایسنا، این کتاب در ۱۹۰ صفحه و قطع وزیری به بهای ۱۴۰ هزار تومان از سوی انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین منتشر شده است و علاقه‌مندان جهت تهیه نسخه فیزیکی این کتاب می‌توانند به لینک B2n.ir/t28821 مراجعه کنند.

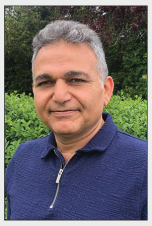
## سقف حمایت «انجمن سینمای جوانان» از تولید فیلم کوتاه اعلام شد

سقف حمایت «انجمن سینمای جوانان» از تولید فیلم کوتاه در سال ۱۴۰۳ تا ۲۵۰ میلیون تومان افزایش یافت.

به گزارش روابط‌عمومی روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر،انجمن سینمای جوانان ایران سقف حمایت‌های خود از تولید فیلم کوتاه را در همه سطوح تولیدی افزایش داد. این انجمن به عنوان فراگیرترین مدرسه سینمایی کشور که رسالت خود را آموزش حرفه‌ای سینما و کشف و حمایت از استعدادهای سینمایی ایران می‌داند، از طریق پیچینگ به بررسی طرح‌ها و فیلم نامه های کوتاه سینمایی می‌پردازد و بنابر سطح فیلم ساز و فیلم‌نامه، در سه قالب «فیلم اولی»، «نیمه حرفه‌ای» و «حرفه‌ای» از ساخت فیلم کوتاه جوانان ایران حمایت می کند. طبق مصوبه هیات مدیره انجمن سینمای جوانان ایران منوط به تایید فیلم نامه‌ها در فرآیند پیچینگ در سال ۱۴۰۳، فیلم اولی‌ها تا سقف اعتبار ۲۵ میلیون تومان، فیلم‌های نیمه حرفه‌ای تا سقف ۱۲۵ میلیون و فیلم‌های حرفه‌ای می‌توانند تا سقف ۲۵۰ میلیون تومان، بودجه تولید دریافت کنند.همچنین، هنرمندان پس از ساخت اثر خود، در صورت بالا بودن سطح کیفی اثر و منوط به تایید شورای عالی تولید انجمن سینمای جوانان ایران، امکان درخواست متمم قرارداد را نیز دارند که در مجموع (مبلغ قرارداد بعلاوه متمم) برای فیلم اولی‌ها تا سقف ۵۰ میلیون تومان، برای نیمه حرفه‌ای‌ها تا سقف ۲۵۰ میلیون تومان و برای حرفه‌ای‌ها تا سقف ۳۰۰ میلیون تومان خواهد بود. فیلم‌سازان جوان ایران از سراسر کشور می‌توانند از طریق سامانه «پرتال تولید انجمن سینمای جوانان ایران» به نشانی http://production.iycs.ir/ اقدام به ثبت طرح‌ها و فیلمنامه‌های خود کنند.

## بی دردترینِ مرگ‌ها

سیاوش دهقانی



وقتی تو را با تابستان‌های
بی تعجیل و
تشنگی‌های بی‌تکلیف
تنها می‌گذاشتم
کبک‌های ماهوری مهجورت
خواندن را از یاد برده بودند
و مردانت
بزرگی را در غارها و در پیکره‌ی نیاکان
می‌جستند
آه ... دیگر کدام دریاچه سیرابت خواهد کرد
وقتی دهانت
میراث دار ریگزارهای غبارآلوده و
چشمانت
دو گلدان خشکیده ی خاراندود
بیش نباشند
دیگر در کدام کلبه و در کدام دشت آرام
خواهی گرفت
وقتی در نیمه شب های ناغافلِ معصومت
خاطره‌های لایعقلِ مست
فریاد کشان پرسه می زنند؟
دیگر چه وقت به شادی برخواهی خاست
وقتی اکنونِ آراسته ی نجیبت
عدّه‌دارِ نکاحِ ژنده‌پوش‌ترین اوقاتِ
درگذشته ات است ؟
برگ رنجور مهاجر!
دیگر چه اهمیت دارد
بر باد نشسته باشی یا بر رود
و کجا فرود آمده باشی
وقتی سبزینه‌گی‌ات را
هیچ ریشه‌ای هیچ ساقه‌ای و هیچ درختی
به تو برنخواهد گرداند
آه ... بگذار برایت
بی دردترین مرگ ها را آرزو کنم
بگذار بی بازگشت ترین فراموشی ها را
نثارت کنم
سرزمینِ بی سبب عزیز من !

***



مرضیه زاهدی

اندک از من برنداری‌ها؛ که بسیارت منم!
کم‌ترین باشم اگر در چشمِ تو، یارت منم
ابر اگر باشی منم بارانِ اشک از گونه‌ات
گُل اگر باشی منم در دامنت، خارت منم
شعر اگر باشی خودم زیرِ لبم می‌خوانمت
یوسفِ مصری اگر باشی، خریدارت منم!
بغض اگر باشی خودم بیخِ گلو می‌گیرمت
بم اگر باشی سحرگاهانه آوارت منم!
پرسه در شهرم بزن از عشق قدری یاد کن
ناله‌ی غربت نکن اینجا کس و کارت منم
خنده‌ات را غنچه کن تا بشکفد شعر از سرم
ای درختِ آرزوهایم بر و بارت منم!
می‌شود از جان گذشت و عشق بر لب آفرید
تو اگر منصور باشی چوبه‌ی دارت منم!

به مناسبت روز ملی خلیج فارس

# بندر بوشهر؛ دروازه فرهنگی و تمدنی خلیج‌فارس

امید زاهد



روی کار آمدن سلسله قاجاریه در ایران مقارن با ظهور انقلاب صنعتی در اروپا بود. در این دوره با برقراری ارتباطات اولیه با کشورهای اروپائی، شکل‌گیری موسسات فرهنگی و تمدنی در ایران سرعت گرفت. شکل‌گیری موسسات فرهنگی و تمدنی در شهرهای مرزی و آن‌جا که رونق اقتصادی وجود داشت به یکباره صورت می‌پذیرفت.

بندر بوشهر هم یکی از همین مراکز مهم بود که در دوره قاجاریه لقب «باب الابواب» یا «دروازه تجارت ایران» را یدک می‌کشید. یا به قول مستر چیک کنسول انگلیس در بوشهر این شهر«دروازه ورود فرهنگ‌های جدید به ایران» بود. در بندر بوشهر به قول شیخ محمدحسین سعادت «دو طبقه خانواده وجود داشت: خاندان علم و خاندان تجارت» که هر یک به سهم خود در این بندر منشاء خدماتی گردیدند.

تکاپوهای اقتصادی، رشد و شکوفایی تجارت در ابعاد داخلی و بین‌المللی، توسعه زیرساخت‌های فرهنگی را در بندر بوشهر موجب می‌شد. حضور و مشارکت طبقات مختلف مردم از جمله تجار و بازرگانان، روشنفکران، رجال و شخصیت‌های ادبی و سیاسی و سایر اقشار جامعه بوشهر در آن روزگار در شکوفایی فرهنگ بندر بوشهر، حاصل دو عامل مهم «ابتکار و اقتصاد» بود. دیگر این‌که حضور طبقات مختلف مردم در رونق فرهنگی بوشهر برخلاف دیگر شهرها، در انحصار افراد و یا اقشار خاصی نبود و همین عامل توسعه فرهنگی بوشهر را شتاب می‌بخشید. مدارس یکی پس از دیگری تاسیس و افراد تحصیل‌کرده در ادارات دولتی به کار گماشته می‌شدند. تسامح و مدارا در میان اهالی بندر بوشهر و وجود سایر اقلیت‌های دینی مانعی برای تاسیس مدارس ارامنه ایجاد نمی‌کرد. چاپخانه‌های بندر بوشهر به فراخور زمان خود رشد و توسعه یافتند و قشر تحصیلکرده و فرهیخته بوشهر علاقمندی خود را به آن نشان داد و با کسب آگاهی از مطالب روز دنیا، برای رسیدن به مطالبات مدنی و سایر حقوق خود تلاشش را فزونی بخشید.

روزنامه‌های بوشهر سخنگوی وجدان اقشار مختلف مردم از کسبه و بازاریان، تجار، رجال و روشنفکران، به واقع شرح حال روزگار مردم بوشهر دوره قاجار را به تصویر می کشید. این روزنامه‌ها نخستین خاستگاه بلوغ فکری و اندیشه مردم بوشهر بود. به طوری که انتشار روزنامه علاوه بر بندر بوشهر در پایتخت نیز برای بوشهریان دور از دسترس نبود و هر چند با دشواری اما با مقاومت و پایداری به انتشار آن همت گماردند. قرائت‌خانه و کتابخانه‌های بوشهر سراسر شور و شوق فراگیری علم و دانش بود و در سایه‌سار آن انجمن‌هایی با توجه به این خاستگاه علمی درخشان، رشد و توسعه یافتند. در این جا مدرسه سعادت به عنوان «مادر مدارس جنوب» ایفاگر نقشی اساسی و ماندگار گردید و به راستی که مدرسه سعادت در آن روزگار به قول ویلم فلور- مستشرق هلندی- «منار دانش» بود.

بنابراین با این پیشینه فرهنگی، بوشهر عصر قاجار با ظهور موسسات تمدنی - که در برخی از آن‌ها در کشور و منطقه پیشتاز بود - توانست به یاری اقتصادی پویا و پشتیبانی و ابتکار بازرگانانی از ایران و حتی خارجی‌های مقیم بوشهر توسعه این موسسه‌ها را شتاب بخشد و بوشهر را در سطح بین المللی قرار دهد.«تنوع ادیان و مذاهب، استقرار کنسولگری‌ها و تجارتخانه‌های خارجی، وجود چندین کلیسا و کنیسه، برقراری یک نظام اداری پردوام، توسعه موسسات مالی -اعم از بانک و صرافی، بهره‌گیری از پست و تلگراف و بسیاری از امکانات دیگر- بوشهر را پدیده‌ای شاخص ساخته بود».

انگلستان در این زمینه از همه پیشتازتر بود به طوری که می‌خواست همه ظرفیت‌های جنوب ایران در انحصارش باشد. به گزارش «فلاندن» سال ۱۸۴۰م / ۱۲۵۶ه.ق«معاهدات و معاملات تجارتی بوشهر محدود شده، انگلیسی‌ها بسیاری صنایع دستی و ماشینی خود را بدانجا می‌آوردند. به عبارت دیگر چون از یک طرف همسایه ایران و از طرف دیگر، کشتی زیاد دارند تجارت این بندر را ویژه خود ساخته‌اند».

تاسیس یک واحدی اداری به نام «حکمرانی بنادر و جزایر خلیج فارس» نیز در تاسیس موسسه‌های تمدنی بوشهر نقشی اساسی ایفا می‌کرد. «اهمیت یافتن خلیج فارس و تجارت دریایی آن در دوره قاجار که توام با مداخله استعمارگران به ویژه پرتغالی‌ها، هلندی‌ها و انگلیسی‌ها در این دریا بود، دولت وقت ایران را بر آن داشت تا یک واحد اداری مستقل موسوم به «حکمرانی بنادر خلیج فارس» تاسیس کند. این واحد اداری در میانه‌ی دوره قاجاریه به وجود آمد، مقر آن در بندر بوشهر، مهمترین بندر ایرانی خلیج‌فارس در سراسر قرن نوزدهم میلادی قرار داشت».

بندر بوشهر در دوره حکومت ناصرالدین شاه قاجار شهری پرجمعیت بود. به نوشته فلاندن(۱۸۴۰م) مرکز تجارت خارجیان به شمار می‌رفت.«محله سنگ بست قسمت مهمتر و پرجمعیت شهر است. آن‌جا مرکز تجارت خارجیان می‌باشد، خانه‌های بزرگش تجارتخانه است. در انبارها مال التجاره‌ها از هر قسم و از هر مملکت دیده می‌شود. ابریشم‌جات، پارچه‌های پنبه‌ای، شراب، مواد شیمیایی، مازو، عطریات، سنگ‌های قیمتی، طلای مسکوک، عاج، ادویه‌جات، شیشه‌جات، قهوه، کتان، مخمل، بلوریجات، قند، ریسمان، و غلامانی که از بصره، بمبئی، مسقط و مالابار فرستاده می‌شوند در آن موجود است».

میرزا تقی خان حکیم باشی در گزارش ۲۳ صفر سال ۱۲۹۹ه.ق/۱۸۸۱م دوره ناصری بندر بوشهر را این گونه توصیف کرد: «بندر ابوشهر شهرکی است بندرگاه عمده برای مال‌التجاره تمام ایران به نوعی معتبر و قابل و با تجار معتبر که اگر اولیای دولت ابد مدت اندک توجهی به حال تجار و اصلاح لوازم بندری این‌جا بفرمایند کمتر از بندر بمبئی نخواهد بود. تجار ایرانی این بندر به نوعی متمول و معتبراند که با تمام کمپانی‌های بلاد خارجه از انگلستان و فرانسه و هندوستان و عثمانی و غیره مشارکت و برابری بلکه از بعضی تقدم می‌جویند».

گفتنی است جمعیت بوشهر هم در منابع دوره قاجار با نوسان زیادی همراه بود. به طوری که بین ده تا بیست هزار تن گزارش شده و البته محمدحسین سعادت - از بانیان مدرسه سعادت - جمعیت بوشهر را در زمان جنگ جهانی اول، قریب سی هزار نفر ثبت کرده است. جنگ‌های پیاپی و برخی ناامنی‌ها و مهاجرت‌ها، عوامل کاهش جمعیتی بوشهر عصر قاجار بود؛ اما این عوامل مانعی برای توسعه موسسات تمدنی در بوشهر به شمار نمی‌رفت و این موسسه‌های تمدنی یکی پس از دیگری در بندر بوشهر گسترش یافتند. با غروب سلسله قاجار و طلوع دوره پهلوی، نظم نوینی بر جامعه ایرانی مستولی شد و بندر بوشهر پا به روزگاری نو گذاشت.

دکتر غلامحسین نظامی، پژوهشگر خلیج فارس در مصاحبه با نسیم جنوب:

# برای منافع ملی درخلیج فارس، باید همکاری برای پیشبرد مسائل و مشکلات خلیج فارس به شکل منطقه‌ای صورت گیرد

- چه مدت است که درباره خلیج‌فارس پژوهش می کنید و این پژوهش‌ها چه سمت و سویی دارد؟

- بیش از چهل سال است که در مورد بوشهر و خلیج فارس تحقیقاتی را آغاز کرده‌ام و بخشی از آن شامل تاریخ، جغرافیای تاریخی خلیج‌فارس و بخش دیگری که اهمیت بیشتری دارد و در واقع جدی‌تر پیگیری شده است مربوط به تاریخ تجارت دریایی بنادر و جزایر ایرانی است.

- آیا نتیجه این تحقیقات به شکل کتاب یا مقاله به چاپ رسیده است؟

- بله، نتیجه این مطالعات در زمینه تاریخ جنوب به ویژه بوشهر و خلیج فارس، شامل هفت عنوان کتاب و بیش از پنجاه مقاله است که در کنگره‌های ملی و بین‌المللی در ایران و در کشورهای اروپایی و آسیایی نظیر: فرانسه، هلند، هند، کویت، عراق و آسیای مرکزی ارائه شده و در مجلات داخلی و خارجی به چاپ رسیده است.

-کتاب جدیدی هم در دست دارید که در همین زمینه باشد؟

- بله، چاپ سه کتاب هست که امیدواریم در سال پیش رو به چاپ برسد. یکی خارج از حوزه خلیج‌فارس و مربوط به تاریخ آرشیو ملی ایران است که برای اولین بار اثری با این مشخصه تدوین می‌شود. این کتاب تمام شده و برای چاپ ارائه شده که امیدوارم زودتر به چاپ برسد. بجز آن، دو کتاب در زمینه خلیج فارس هست که یکی در واقع تز فوق دکترای بنده در رشته تاریخ در دانشگاه تهران، با گرایش تاریخ تجارت بنادر و جزایر خلیج فارس در دو سده اخیر است که به اتمام رسیده و آماده چاپ است. دیگری خاطرات دریانوردان بنادر و جزایر خلیج فارس است که مراحل پایانی خود را پشت سر می‌گذارد و در حقیقت ۸۰ درصد کتاب کار شده، این کتاب هم می‌تواند در سال جاری به چاپ برسد که اتفاق خوبی است.

-در مورد این دو کتاب توضیح کوتاهی بفرمایید.

- کتاب اول راجع به تاریخ تجارت دریایی مردمان بنادر و جزایر خلیج فارس با حوزه خلیج فارس و خارج از آن با هند و آفریقا و یمن در دو سده اخیر است که ضمن آن، روند فراز و فرود تجارت و بازرگانی در بنادر ایرانی خلیج‌فارس مورد ملاحظه قرار گرفته و بیشتر تکیه آن بر دانش بومی کشتی‌سازی و دریانوردی با کشتی‌های بادبانی و بعد موتوری است که تا سال ۱۳۷۰ خورشیدی را در بر می‌گیرد. یک تحقیق جامع جامع دانشگاهی به شمار می‌رود که امیدوارم به پژوهش‌های خلیج فارس کمک کند.

کتاب دوم، نتیجه یک پژوهش دوازده ساله میدانی در بنادر خلیج فارس، از بوشهر تا جزیره قشم است که با ۶۰ نفر از ناخدایان و دریانوردان کهنسال این مناطق که به هند و آفریقا و یمن مسافرت کرده بودند مصاحبه انجام شده است. در این کتاب به بخش‌های مختلف مثل: انواع شناورهای دریایی، سیر گردش دوری سفرهای دریایی، کالاهای مبادله شده، فنون مسیریابی و مسیرهای دریایی، مسائل و مشکلات دریانوردی، خورد و خوراک، موسیقی کار، تعاملات اجتماعی و فرهنگی با ملل دیگر و نظایر آن پرداخت پرداخته شده است. به طور کلی یک تحقیق جامعی است که بسیاری از دریانوردان خلیج فارس که از دوازده سال پیش تا به حال در قید حیات بودند را در بر می گیرد.

- به جز این کار آیا تحقیقات دیگری در این زمینه صورت گرفته است یا خیر؟



- بله، در بنادر ایرانی خلیج فارس، در بندر کنگ یک کتابی به همین شکل چاپ شده که بیشتر دریانوردان کنگی را در بر می گیرد و در کویت هم چند جلد کتاب چاپ شده و اختصاص به مصاحبه با دریانوردان قدیمی کویتی دارد. اما این پژوهش در حّد توان، بسیاری دریانوردان بنادر و جزایر ایرانی را شامل می شود.

- طور کلی نظر شما راجع به اهمیت خلیج فارس و چگونگی وظایف ما نسبت به منافع استراتژیک ملی و ساحل‌نشینان در خلیج‌فارس چیست؟

- به طبع به سبب مجاورت بیشتر مرزهای ایران با این دریای پارسی، از قدیم‌الایام ایرانیان در این دریا فعال بودند و به تجارت و بازرگانی می‌پرداختند.آن‌ها، بنادر، آبادی‌ها و راه‌های ارتباطی را ایجاد کردند و مرزهای دریایی را در برابر مهاجمان نگه داشتند که این حضور به بیش از ۵۰۰۰ سال می‌رسد. در مورد حقیقت نام خلیج‌فارس، حضور و منافع تاریخی ایرانیان در این دریا، باید گفت مساله‌ای غیرقابل کتمان و نزد همه شخصیت‌های علمی چه ایرانی و غیرایرانی معلوم و مشخص است.

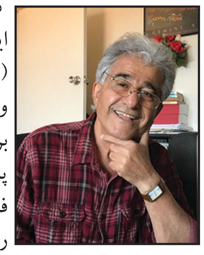
امروزه بهترین روش برای پیشبرد منافع ملی و ساحل‌نشینان درخلیج‌فارس، همکاری برای پیشبرد مسائل و مشکلات خلیج فارس به شکل منطقه‌ای در سوی این دریا مثل: محیط زیست، آبزیان، مسئله نفت و انرژی و تاملات فرهنگی است که در این صورت ما می‌توانیم نقش بیشتری در خلیج فارس داشته باشیم.

- در حال حاضر تحقیقات خلیج فارس را چگونه می‌بینید؟ آیا کنفرانس‌هایی که برگزار می‌شود می‌تواند به پیشبرد منافع ما در خلیج فارس کمک کند؟

- سوال خوبی است، سالانه کنفرانس‌هایی به شکل ملی و محلی از سوی دانشگاه ها و نهادهای رسمی در موضوع خلیج فارس برگزار می‌شود، امّا مسئله مهم نتیجه این کنفرانس‌ها است. به هر حال اعتباراتی هزینه می‌شود. جدا از آشنایی پژوهشگران و رزومه اداری و شخصی، قطعاً باید نتیجه‌هایی روشن برای پیشبرد منافع و مشکلات خلیج فارس را در بر داشته باشد و اگر جز این باشد اتلاف وقت و هزینه خواهد بود. باید دایره این کنفرانس‌ها شمول بیشتری پیدا کند و خلیج فارس شناسان قوی در ایران و حتی خارج از ایران برای واکاوی آسیب‌های گذشته و ارائه راهکارهای جدید، در زمینه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دور هم جمع شوند و نتایج آن مورد استفاده قرار گیرد. در این صورت است که یک کنفرانس می‌تواند نتیجه بخش باشد.

# نگاه کوتاهی به پیشینه نگارگری در ایران

**دکتر محمود دهقانی**



در پیشینه چند هزارسالۀ ایران هنر نگارگری (نقاشی) همچون ادبیات و به ویژه شعر جای برجسته ای دارد. اما شعر پارسی با همه ی فراز و فرودها بسیار ژرف‌تر از رشته‌های دیگر هنر در میان فرهنگ‌های پیشرفتۀ جهانی عرض اندام کرده است. ارج و ارزش شعر پارسی و می شود گفت پارسی سرایان آن‌چنان بالا بوده که نه تنها «ادوارد فیتز جرالد» شاعر و نویسنده انگلیسی نزدیک به دو سده پیش دست به برگردان پارسی به انگلیسی رباعیات خیام نیشابوری زد بلکه فیلسوف اندیشمند برجسته آلمان «یوهان ولفگانگ فون گوته» گرایش به اشعار حافظ شیراز داشت. دانشمندی چون « فریدریش انگِلس» نیز شیفتۀ سروده‌های حافظ و زبان پارسی بود. به هر روی این سه نمونه از خروار است تا نشان داده شود شعر پارسی طلایه دار رشته هنری و سبک و سیاق ارزشمند در ادبیات جهان بوده است.

نقاشی ایران اما سرگذشت دیگری دارد. با آن‌چه که نگارنده در تاریخ معماری ایران روزگار باستان از سپیده دم روزگار هخامنشیان و پس از آن ساسانیان دست‌گیرش شد، بر این باور است که با رنگ‌های چشم نواز کاشی های درخشش اندود تزیین دیوارها و خَلقِ طرح های دل‌انگیز می‌توان چنین پنداشت که هنَرمندان روزگار باستان به هنر نگارگری گرایش داشته و آن را با رنگ های چشم نواز و دیگر شیوه های هنری نگاره ها بر کاشی‌های درخشش اندود نمایش می‌دادند که نمونه آن دختر چنگ نواز ساسانی شهر بیشاپور کازرون است که کاشی آن در کاوش «رومن گریشمن» باستان‌شناس زادۀ خارکیف اوکراین، در موزه «لوور» پاریس نگهداری می شود.

هرچند در گاهه‌های پی در پی، نقاشی ایران مکاتب گوناگونی را سبُک و سنگین کرده اما چنین پیداست که در روزگار اشکانیان و پس از آن‌ها با پیدایش مانی نگاره گر، پس از او از سده ی سوم تا دوازده میلادی هنر نگارگری در ایران دچار رکود گشته است. پس از یورش اعراب به ایران، با پشت سرگذاشتن روزگار مغولی ها و تیمور، در روزگار صفوی به این سو است که هنر نگارگری ایران به شدت تحت تاثیر هنر نقاشی اروپا قرار گرفته و در روزگار شاه عباس یکم به اوج خود رسیده است.

در اصفهان تختگاه سوم دودمان صفوی در محلۀ جلفای این شهر، هنرمندان نگارگر اروپایی از جمله «کرنلیس د بروین» گالری هنری داشتند. کمپانی هند شرقی نیز دلال میان هنرمندان اروپایی و گسیل آنان به ایران روزگار شاه عباس یکم و پس از او بود. به هر روی باز هم نمی‌توان بر هنرمندان بزرگی چون رضا عباسی و معین چشم پوشید.

با همه آن‌چه گفته شد نقاشی ایران با آن‌که تحت تاثیر نقاشی اروپا قرار گرفت اما راه خود را جدا از ریشه اروپایی ادامه داد. در اروپا اگر هنر نقاشی در خدمت دین، مذهب و کلیسا بود و خودی نشان می‌داد اما در ایران بازتاب دهنده و برجسته شدن این هنر را درباری ها و شاهان دامن زدند.

نمونه ها فراوان است. در درازنای پیشینه فرمانروایی دویست و سی و شش سالۀ دودمان آذری صفوی نشانه وابستگی هنر نگارگری به شاهان تا به امروز در ساختمان ها و کاخ های روزگار صفوی ایران آن روزگار در اصفهان و قزوین به چشم می خورد.

هرچند در اسلام روزگاران پیش به هنر نگارگری ارجی ندادند و آن را در راستای مقوله دین نمی‌دانستند و این قصه سر دراز دارد و در این نوشته کوتاه مجال پرداختن به آن نیست اما سرانجام شاهان مغول با مقوله دین به گونه ای کجدار و مریز رفتار کردند. پس از روزگار مغولی و تیموری سرانجام در روزگار صفوی آب رشته این هنر به آسیاب دیگری روانه گشت.

شاه تهماسپ یکم صفوی مشوق نگارگران بود و پس از تبریز تختگاه نخست صفوی که به قزوین جا به جا شد، ساختمان‌های کاخ تختگاه دوم صفوی قزوین با نقاشی استادان نگارگری تزیین شد. خود شاه تهماسپ نیز دستی در هنر نقاشی مینیاتور داشت. این شاه هنرمند پس از شور و حال جوانی در میانسالی به زهد روی آورد. در ساختمان‌های کاخ و « ارشی خانه » (چهل ستون کنونی) قزوین، بزم و سراپرده لیلی، داستان دختران و دیدن چهره عزیز مصر را موج هنر مدرسه قزوین به یادگار گذاشت.

هنر نقاشی ایران که در روزگار صفوی تحت تاثیر هنر اروپایی قرار گرفت در روزگار زند و قاجار شدت آن بیشتر شد و سرانجام سبک نقاشی کمال‌الملک در این رشتۀ هنری، کمالِ ملکِ هنر نگارگری ایران را پایه ریزی کرد.

# حذف زنان فعال از سیستم اداری، توانایی مدیریت مشکلات و تغییرات را محدود می‌کند



**مهسا متقی:** زنان به عنوان اعضای فعال و موثر در سازمان‌ها و ادارات می‌توانند با داشتن شایستگی‌ها و توانمندی‌های لازم، نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند.

تازه‌ترین تحقیقات نشان داده‌اند که زنان که در روابط عمومی فعالیت می‌کنند، می‌توانند بهبود قابل توجهی در این حوزه ایجاد کنند.

آن‌ها به دلیل خصوصیاتی چون حساسیت به مسائل اجتماعی، قدرت تعامل بالا، توانایی ارتباط برقرار کردن با انواع مخاطبان و همچنین اهمیت ندادن به نوع پیشینه فردی، می‌توانند نقش بسزایی در ارتقای روابط عمومی سازمانی داشته باشند.

با وجود این‌که نقش زنان در حوزه روابط عمومی اداری بسیار ارزشمند است، اما متأسفانه در بسیاری از جوامع هنوز هم زنان فعال و کارآمد در این حوزه تبعیض می‌بینند.

حذف زنان فعال از سیستم اداری، علاوه بر این‌که تنوع و توانمندی سازمان را کاهش می‌دهد، می‌تواند توانایی اداره و مدیریت مشکلات و تغییرات را نیز محدود کند.

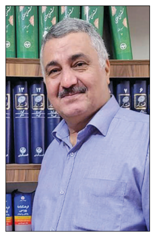
برای افزایش حضور زنان در حوزه روابط عمومی ادارات باید توجه بیشتری به ارتقای توانمندی‌های آنان شود و فرصت‌های بیشتری برای شرکت زنان در تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت سازمان‌ها فراهم شود.

همچنین لازم است سیاست‌های مناسبی برای جلب و حفظ زنان فعال و کارآمد در حوزه روابط عمومی اداری در نظر گرفته شود. این اقدامات می‌توانند باعث افزایش کارایی و توسعه ادارات و سازمان‌ها گردند و به توسعه جامعه کمک شایانی نمایند.

### تاریخچه و ویژگی‌های پدیده زار در خلیج‌فارس (۳)

# زار در ایران

**دکتر حمید اسدپور**



## زار، جادو و شمن

به نظر می‌رسد که زار ریشه‌های فرهنگی بسیار کهنی دارد و می‌توان مشابهت‌های فراوان بین مناسک مربوط به زار، جادو و شمنسیم یافت. چنان‌که در مذاهب قدیم، اعتقاد به ارواح خوب و بد وجود داشت.

این مساله در مصر باستان، رواج زیادی داشت و مصریان ارواح را ساکن کوه، صخره و درخت می‌پنداشتند. این مساله در مورد زار هم وجود دارد. اقوامی مانند آشوریان نیز بیماری‌ها را ناشی از خشم خدایان می‌پنداشتند و قربانی کردن و پایکوبی جهت رفع بیماری و راضی نمودن خدایان انجام می‌دادند. در نزد هندوها نیز ارواح خبیث در قالب جن و دیو در درون آدمی نفوذ می‌یافتند و باعث بیماری می‌شدند و سپس جادوگران به جن‌گیری می‌پرداختند.

اسطوره شناسان معتقدند که از گذشته‌های دور و به ویژه در قبایل بدوی، مناسک دینی و جادو در هم آمیخته‌اند و این مناسک آمیخته با اسطوره در خدمت روانشناسی قرار گرفته‌اند. چنان‌که «تابو» ممکن است باعث ترس و اضطراب شود و این ترس ناشی از قوای شیطانی و اعتقاد به نیروی اهریمنی است. در این حالت است که ارواح مکان خویش را ترک می کنند و در درون انسان‌های دیگر حلول می کنند. بسیاری از این گونه مراسم‌های جادویی توسط جادوگران هر قبیله صورت می گرفت و به ویژه در آفریقا رواج زیادی داشت.جادوگران در چنین مراسمی از موسیقی و به ویژه طبل‌های بزرگ بهره می گرفتند و به ویژه در آفریقا و مورد احترام و تقدس فراوان بودند.شمن‌ها نیز همان جادوگرانی بودند که می‌توانستند به دنیای ارواح راه یابند و به درمان بیماری ها بپردازند. به همین دلیل زار نوعی شبه شمن است. در مناسک شمن نیز، انسان در محاصره نیروهای شرور قرار دارد و ناچار است که در آن شرایط بحرانی از جادوگران حمایت بخواهد. زیرا آن‌ها تنها کسانی هستند که قادر به ارتباط با نیروهای نامرئی می‌باشند. شمن‌ها در مراسم خلصه به دفع این نیروها اقدام می کنند و دفع آن‌ها با تقلید برخی صداها، همراه با نواختن طبل و خلاقیت‌های شاعرانه است. در ایران نیز از گذشته‌های دور، جادو پزشکان به فعالیت می‌پرداختند و تلاش آنان همراه با سحر و جادو و عزایم‌خوانی برای احضار روح و اخراج آن ازتن بیماران بوده است. جن گیری در ایران را می‌توان با همان اعمال شمن‌ها و کاهنان یکی دانست.

## زار در ایران

زار چنان که اشاره شد نوعی آشفتگی و پریشانی شدید است که حاصل حلول باد زار در بدن بیمار می‌باشد. زار در کرانه های خلیج‌فارس و دریای عمان به اشکال مختلف و به دو گروه مسلمان و کافر تقسیم می شود. این دو گروه قادرند با حلول در بدن بیمار، او را به تسخیر خود در آورند. فرد بیمار معتقد است که اعمال او در کنترل شخص دیگری قرار دارد و حتی توسط خود او انجام نمی‌شود. از جمله خطرناک‌ترین زارها در سواحل خلیج فارس، شیخ شنگر(shangar)، دینگ مارو، په‌په (pe pe) و دی کتو(Day keto) می‌باشند. در سیستان و بلوچستان نیز علاوه بر شیخ شنگر و دی کتو، زارهایی مانند ودل(vadal) و فاصل(fasel) حضور دارند. (ریاحی،۱۳۵۶:۴) اعتقاد به مسلمان و کافر بودن زار نیز ریشه عمیقی در ایران دارد. چنان که پیش از آن مردم معتقد بودند که جن ها ابتدا دارای تقدس و معنویت بوده‌اند و به قبایل مختلف تقسیم می‌شده‌اند. آنان پس از سرکشی از درگاه خداوند رانده شدند و با سکونت در بیابان‌ها به آزار و اذیت انسان ها می پردازند.

زارها معمولاً در نواحی کوهستانی و یا در دریاها سکونت دارند. چنان‌که ساکنان جنوب ایران معتقدند که زار دی‌گتو، بیشتر دریانوردان را بیمار می‌نماید.(ریاحی، ۱۳۵۶: ۱۳) اعتقاد دیگر در مورد زارها آن است که آنان به شکل‌های مختلف تجسم می‌یابند و می‌توانند باعث فریب انسان شوند. چنان‌که شیخ شنگر که در کوه ها سکونت دارد به صورت بره سیاهی تجسم می‌یابد و شب‌ها به سراغ مرکب خود یعنی انسان‌ها می‌آید.دینگ‌مارو از زارهایی است که به صورت پیرزنی قوز کرده از کوه‌ها می آید.(همان) این مسئله هنوز هم در نواحی جنوبی ایران رایج است که ارواح و جن را در قالب حیوانات و یا انسان ها تجسم می کنند.

فرد مبتلا به زار به عنوان مضرتی یا زارگی شناخته می‌شود که باید توسط بابا یامامای زار درمان شود که عموماً درمانگران از افراد سیاه پوست می‌باشند. از مشهورترین درمانگران درگذشته، باباصالح مینابی بود که از جزیره قشم به میناب کوچ کرد و از مناطق مختلف به ویژه شیخ نشین‌های عرب حاشیه خلیج فارس جهت درمان به وی مراجعه می‌کردند. امروزه هم اعراب حاشیه خلیج‌فارس جهت درمان زار به ایران سفر می کنند.

بیمار پس از مراجعت به بابا یامامای زار، به مدت هفت شبانه‌روز دور از چشم دیگران به سر می‌برد و به ویژه نگاه هیچ زن محرم یا نامحرمی نباید به مرد بیمار بیفتد. درمانگران زار در این مدت، ابتدا بدن بیمار را خوب می شویند و سپس با شیره‌ای که آمیخته‌ای از گیاهان مختلف مانند ریحان، زعفران، جوز همراه با گلاب و دیگر گیاهان است، بدن او را مالش می دهند. سپس مراسم اصلی درمان همراه با موسیقی صورت می گیرد. چنان‌که بیمار زن باشد، پرده‌ای در مجلس قرار می‌دهند و مردان در سوی دیگر پرده می‌نشینند. سر و روی بیمار با پارچه‌ای سفید یا سبز پوشانده می‌شود و بابا یا مامای زار با خواندن اشعاری، همراه با موسیقی، مراسم را آغاز می‌نمایند. نوع عکس‌العمل بیمار در تشخیص نوع زار موثر است ماما یا بابای زار پس از تشخیص نوع زار، سعی می‌نماید زار را از مرکب خود جدا نماید. درمانگران همچنین از زار می پرسند که از کجا آمده است، چرا وارد بدن بیمار شده است و چه خواسته‌ای دارد. تلاش بابا یا ماما زار آن است که خروج روح توسط خیزران صورت گیرد که به بدن بیمار زده می‌شود. در این حالت زار، تقاضای هدیه می کند که فرد بیمار باید آن را تهیه کند. اگر شخص مبتلا نتواند خواسته‌های زار را برآورده کند، درمانگر باید از زار طلب فرصتی نماید تا خواسته‌هایش انجام شود. اگر این خواسته ها به موقع انجام نشود بیمار دوباره مورد آزار و اذیت زار قرار خواهد گرفت. کوچک و بزرگ بودن هدایا و درخواست‌های زار بیانگر قدرت و نفوذ او در بدن بیمار است. پس از آن گوسفند قربانی کرده می‌شود. در انجام قربانی و دیگر لحظات اجرای مناسک زار نباید نامی از خدا، پیامبر و ائمه اطهار آورده شود. ممکن است در این مراسم از بیمار خواسته شود که بخشی از خون حیوان قربانی شده را بنوشد. این مساله یادآور قربانی کردن برای خدایان در دنیای باستان می باشد.

# چهار مهارت مهم برای ارتباط با دیگران

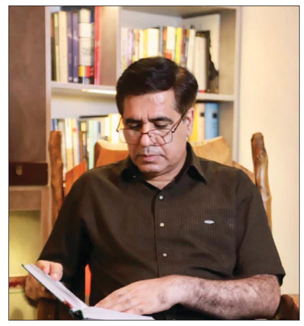
دکتر یونس قیصی زاده

### تهدید نکنید

اگر می‌خواهید روابط صمیمی خودتان را با یک نفر خراب کنید، با زبان تهدید با وی حرف بزنید.
پیام ساده این است که برای ایجاد و حفظ دوستی صمیمانه با همسر، نامزد، فرزند، دوست، همکلاسی، همکار و... از تهدید کردن خودداری کنید.
شاید برداشت‌تان از تهدید، ایجاد رعب، وحشت و ترس در فرد دیگر باشد و بگویید این که کاری ندارد، اما اوضاع به همین سادگی هم نیست!
در اکثر مواقع در روابط صمیمی، تهدید پنهان کلامی وجود دارد که افراد از آن اطلاع ندارند و نمی‌دانند عواقب آن چیست. وقتی که در روابط با همسرمان دچار تنش می‌شویم و می گوییم «اگر می‌خواهی پیش مادرت بروی، انتظار نداشته باش وقتی برگشتی من اینجا باشم...» و یا وقتی به دوستمان می گوییم «اگر تو نمی‌توانی با من به کافه بیایی، افراد زیادی هستند که می‌توانم با آن‌ها بروم.....» و یا وقتی به فرزندمان می گوییم «اگر اتاقت را مرتب نکنی، روز جمعه مجبوری در خانه بمانی...» و... در حال تهدید کردن پنهان طرف مقابل هستیم.
پیام اساسی تهدید این است که «تو فرد بدی هستی و من می‌خواهم تو را تنبیه کنم». پیام «تو بدی» به قدر کافی دردناک است اما ناراحت کردن طرف مقابل به طور عمدی برای یک رابطه صمیمی، بسیار تخریب کننده‌تر است.

### از گذشته‌ها، بگذریم

شاید شما هم همسر، نامزد، دوست، همکار یا همکلاسی داشته باشید که در سخنانش مرتب به گذشته شما اشاره می کند و اشتباهاتی که درباره خودش یا دیگران مرتکب شده‌اید، را همانند پتکی بر سر شما می کوبد!
اشاره به سوابق و تجارب تلخ ارتباط در گذشته، یکی از آفت‌های رابطه خوب و صمیمی است، ارتباط بر اساس سوابق گذشته، ضمن این که نمی گذارد تا ما آن اتفاقات و تجارب تلخ را فراموش کنیم و به لحظه حال و آن‌چه اکنون در رابطه می گذرد، برگردیم، باعث می‌شود تا ناراحتی‌ها و عقده‌ها و دلخوری‌ها به زمان حال و رابطه کنونی‌مان نیز منتقل شود.
– تو در آن زمان به من اهمیت ندادی. – تو طرف مادرت را گرفتی. – تو به حرف من گوش ندادی. – تو نگذاشتی من آن را بخرم. – تو با نظر من مخالفت کردی. – تو در جمع به من توجه نکردی. – تو با من همکاری نکردی...
پیام همه این جملات که سابقه تلخ گذشته را یادآوری می کند، یعنی «تو آدم بدی هستی، تو همیشه همین گونه بوده‌ای و هیچ تغییری نکردی!»
چنان‌چه اشتباهی رخ داد و موضوعی باعث ناراحتی‌تان شد، بهتر است که همان زمان آن را بازگو کنید و درباره آن شفاف و صریح صحبت کنید، نه این که ناراحتی خود را بگذارید برای بعدها در



بحث و نزاع، که همانند سلاحی از آن برای مغلوب کردن طرف مقابل، استفاده کنید.
البته درس گرفتن از گذشته چیز خوبی است اما بازگو کردن مکرر رفتار و گفتار و اشتباهات گذشته، باعث می‌شود تا نتوانید ذهن خودتان را ناراحتی‌های گذشته رها کنید و به آن‌چه اکنون در رابطه‌تان می گذرد، توجه کنید.
موقع عصبانیت و دعوا و مشاجره، معمولا اختیار سخن از دست انسان خارج می‌شود و هرچه گلایه و دلخوری و... در ذهن خود، انبار کرده است را بر زبان جاری می‌سازد و گذشته طرف مقابل را به رویش می‌آورد، نتیجه چنین برخوردی جز تخریب رابطه و ازبین رفتن صمیمیت و پاره شدن پرده احترام، نیست. بنابراین بهتر است از آن‌چه گذشته، بگذریم و به نکات مثبتی که وجود دارند، فکر کنیم.

### دیگران را قضاوت نکنید

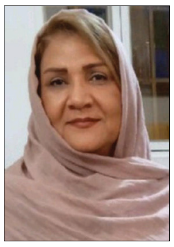
در ارتباط با دیگران بهتر است که از کلمات و اصطلاحاتی که به نوعی قضاوت کردن طرف مقابل است، خودداری کنیم.
منظور از کلمات و اصطلاحات قضاوتی، مواردی غیر واقعی هستند که به دیگران حس ناقص بودن را انتقال می‌دهند.
بیان این کلمات در سخن با دوست، همکار، همسر، فرزندان، والدین و دیگران باعث می‌شود تا آن‌ها احساس کوچکی و شرم کنند و باعث ناراحتی و لطمه زدن به رابطه می‌شود. کلماتی همانند: تنبل ... رفتار کودکانه...خودخواه... درمانده... ضعیف ... مثل همیشه بی‌فکر ... احمق... بی‌خاصیت... سربار خانواده... و نظایر آن به حس ارزشمندی فرد مقابل لطمه می‌زند و باعث ناراحتی و دلخوری در روابط با دیگران می‌شود.
همچنین بهتر است که از برچسب زدن منفی به دیگران خودداری کنیم چرا که باعث زیر سوال بردن شخصیت دیگران می‌شود. برچسب‌های منفی مثل «تو همیشه خودخواه هستی»، «تو هیچ وقت به فکر من نیستی»، «تو همیشه بدجنس هستی» و...
نه تنها باعث اصلاح رفتار دیگری نمی‌شود بلکه این پیام را منتقل می کند که او همیشه بد است و رفتارهای خوب و شایسته‌اش مورد توجه شما قرار نگرفته است.
پیامد قضاوت کردن و برچسب زدن به دیگران، از بین رفتن اعتماد و صمیمیت بین شما و آن‌ها است.

### پیام «تو» و «من»

یکی از مهمترین مهارت ارتباط با همسر، فرزند، همکار، همکلاسی، نامزد، دوستان و دیگران، نحوه صحبت کردن با آن‌هاست، استفاده نادرست از کلمات و جملات، گاهی چنان ویران‌کننده می‌شوند که باعث جدایی و قطع ارتباط و دلخوری طولانی‌مدت می‌شوند. کلمات و جملات مانند تیری هستند که از کمان خارج شده و دیگر امکان بازگشت آن وجود ندارد، بنابراین چه بهتر که اگر خواستار ایجاد ارتباط صمیمی و محترمانه با دیگران هستیم، با دقت به کلمات و جملاتی که می‌گوییم و می‌نویسیم، توجه کنیم.
یکی از تکنیک‌های مهارت‌های ارتباطی در این زمینه، «پیام‌های تو و من» است. اگر توجه کنیم وقتی که در سخن با دیگران، از «پیام‌های تو» استفاده می کنیم، در اصل داریم طرف مقابل را سرزنش کرده و متهم می کنیم، همانند:– تو هرگز به موقع خانه نمی‌آیی...–تو هرگز با من جایی نمی‌روی... –تو تمام هفته مرا تنها می گذاری. –تو هرگز از من نمی‌پرسی چه می‌خواهم...–تو بیشتر از من به کارت علاقمند هستی... –تو توجه کافی به من نداری... –تو به تمیزی خانه اهمیت نمی‌دهی...
اگر دقت کنید، اصول کلی همه پیام‌های «تو» این است «من احساس ناراحتی می کنم و تو موجب آن هستی»! ناخواسته با این‌گونه پیام‌ها دارید به طرف مقابل می‌گویید که «تو بد هستی و در انجام رفتار مورد نظر، دچار اشتباه شدی»! راهکار این است که بجای استفاده از «پیام تو»، از «پیام من» استفاده کنیم و بجای سرزنش کردن و متهم کردن دیگری، احساس و آن‌چه را که انتظار داریم بیان کنیم.
چند مثال در «پیام تو» که بجای آن از «پیام من» استفاده شده است:–پیام «تو»: تو همیشه با دیر آمدن، برنامه تفریح مرا برهم می‌زنی.
–پیام «من»: موقعی که دیر به خانه می‌آیی، من از این که موقع تفریح نمی‌توانم با تو باشم، غمگین می‌شوم.
–پیام «تو»: وقتی که کار داریم، تو هرگز نیستی.
–پیام «من»: موقعی که خودم به تنهایی کارها را انجام می‌دهم، خسته و عصبانی می‌شوم.
در «پیام من»، آن‌چه اتفاق افتاده را بدون سرزنش بیان کرده و احساس و انتظار خودتان را هم بگویید تا طرف مقابل بداند که شما چه انتظاری از وی دارید و از سوءتفاهم جلوگیری شود.
مثال: بیان ماجرا: وقتی که من تماس می‌گیرم و جواب نمی‌دهی،
بیان احساس: دلشوره و استرس می‌گیرم،
بیان انتظاری که دارید: اگر نمی‌توانی جواب دهی، یه پیام بفرست.
توجه داشته باشید که در «پیام من»، هیچ فرد مقصری وجود ندارد و کسی متهم و مورد سرزنش قرار نمی گیرد.

# باید و نبایدهای حضور در فضای مجازی

زیبا راستیان



از زمانی که دنیای مجازی از طریق گوشی‌های همراه وارد زندگی مردم شد تغییرات بزرگی را با خود به همراه آورد. بسیاری از این تغییرات مثبت بودند، از جمله تماس‌های تصویری و ارسال عکس و فیلم جهت رفع دلتنگی برای خانواده‌هایی که عزیزان راه دور داشتند، احوالپرسی‌های کم‌هزینه و بدون دیدار رودررو، با خبر شدن آنی از اخبار مهم روز سریعتر از رسانه های خبری و... .
هم‌زمان با واگیری ویروس کووید این فضای مجازی و به تبع آن گروه‌های واتساپی و تلگرامی محبوبیت بیشتری پیدا کردند و جزئی جدا نشدنی از زندگی ما شدند. تشکیل شدن گروه‌های کتابخوانی با تعداد بالای اعضا، نقد و بررسی ادبی آثار مطرح و... از دیگر نکات قابل توجه فضای مجازی بود.
اما از آن‌جا که استفاده از هر وسیله یا برنامه‌ای نیاز به آموزش دارد، همین دنیای مجازی بدون آموزش، مشکلاتی نیز با خود به همراه آورد.
هرگاه متوجه شدیم یکی از آشنایان ما آنلاین است دلیلی ندارد که تصور کنیم همان موقع می‌تواند به تماس پاسخ دهد یا پیام ما را بخواند.
بدون هماهنگی و اجازه گرفتن از اشخاص، آن‌ها را وارد گروه نکنیم. چه بسا برای شما پیش آمده که وقتی گوشی خود را روشن کرده اید متوجه شده اید که عضو گروهی هستید که بسیاری از اعضای آن را نمی‌شناسید.
اگر به هر دلیلی وارد گروهی شده اید منفعل و صرفا خواننده ی مطالب نباشید. اگر این گروه را دوست دارید پس شما هم در گروه فعال باشید.
گروه‌های موازی تشکیل ندهیم. بسیاری از گروه‌ها اعضای مشترکی دارند که طبیعتا مطالب و عکس‌های مشابهی در آن‌ها به اشتراک گذاشته می شود که فقط وقت و هزینه ی افراد را هدر می دهد.
از ارسال روزانه ی صبح بخیر و شب بخیر جدا دوری کنید. پاسخ به این نوع تصویرها و پیام‌ها گاهی نوعی اجبار بدون رغبت است .بسیاری از ما با رودربایستی به این پیام‌ها جواب می دهیم. اگر واقعا مشتاق احوال‌پرسی از دوستان هستیم، فوروارد کردن این پیام‌ها جایگاهی ندارد و بهتر است به جای آن با نوشتن چند کلمه ی دوستانه، دلتنگی خود را ابراز کنیم تا این که عکس گل‌های جورواجور را فوروارد کنیم و گالری گوشی دوست‌مان را تبدیل به بروشور تبلیغاتی گل فروشی کنیم!!
اگر در گروهی که موضوع خاصی دارد عضو هستیم، مثلا گروه نقد ادبی، گروه هنری، گروه آموزشی، گروه ورزشی و امثال آن، از ارسال پیام‌های غیرمرتبط با موضوع گروه خودداری کنیم.
در گروه‌هایی که اعضای آن هم آقایان و هم بانوان هستند که تنها وجه مشترک آن‌ها همکار بودن یا علائق مشترک ورزشی، هنری و...هست و برای آگاهی از موضوع خاص آن گروه در آن جمع شده اند از ارسال پیام‌هایی که جنسیتی را مورد تمسخر قرار می‌دهند جدا خودداری کنیم. بخصوص پیام‌هایی که جنبه شوخی های جنسی دارند را ارسال یا فوروارد نکنیم.
در گروه‌ها از ارسال جوک‌هایی که اقوام ، جنسیت و... را مورد تمسخر قرار می‌دهند خودداری کنیم.
در گروه‌هایی که اعضای زیادی دارند بسیاری از افراد برای همه اعضا شناخته شده نیستند. به همین دلیل خیلی ها از ابراز نظر خودداری می کنند و صرفا شنونده می‌شوند بنابراین گروه پویایی خود را از دست می دهد. بهتر است که ادمین گروه همه ی اعضا را معرفی کند.
برای جلوگیری از درگیری‌های احتمالی از فوروارد کردن مطالبی که احتمال می‌دهیم باعث دلخوری یا درگیری می شود خودداری نماییم.
از ارسال فیلم‌ها و پیام‌های صوتی(وویس) طولانی جدا خودداری کنیم.
کسی که در چند گروه عضو است اگر قرار باشد که همه ی پیام‌های صوتی و فیلم‌ها را ببیند ساعت‌ها در روز درگیر شنیدن و خواندن و دیدن می شود و از همه ی کارهای شخصی خود باز می ماند. که قطعا این موضوع برای هیچ‌کس خوشایند نیست.
گاهی دیده شده شخصی مطلبی که متعلق به یکی از اعضای گروه است را با نام خود در گروه‌های دیگر به اشتراک گذاشته است.این مورد مصداق بارز دزدی است. در صورتی که بخواهیم مطلبی را که مورد پسندمان است نشر دهیم حتما از نویسنده ی اصلی اجازه بگیریم و با قید نام وی به اشتراک بگذاریم.
بعضی از ایموجی ها نه تنها با مطلب ارسالی ارتباطی ندارند بلکه ممکن است باعث دلگیری فرستنده پیام شوند.در ارسال ایموجی ها ذیل پست های هم‌گروهی‌ها نهایت دقت را به عمل بیاوریم.
قبل از ارسال هر مطلب آن را از نظر املایی و انشایی ویرایش کنیم.چه بسا مطالب بسیار مفیدی که در اثر کوتاهی در ویرایش، از انتقال مفاهیم عاجز می‌مانند.
ای کاش این موضوع را مد نظر قرار دهیم که هنگام تشکیل هر گروهی ادمین آن گروه منشوری تهیه کند و از اعضا بخواهد که بطور جدی به آن منشور پایبند باشند.
بی‌شک فضای مجازی دارای فواید بی‌شمار و غیرقابل انکاری است که در این مجال کوتاه پرداختن به آن‌ها ممکن نیست.امید که در آینده بتوانیم به آنها بپردازیم.





هفته نامه نسیم جنوب
دیرپاترین نشریه تاریخ بوشهر
تلفن های تماس
۰۹۱۷۷۷۲۳۹۰۹
۰۷۷۳۳۳۲۸۱۵۱ - ۰۷۷۳۳۳۲۵۹۰۰
www.nasimjonoub.com

nasimjonoub.com
نسیم جنوب
هفته نامه سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، ورزشی

صاحب امتیاز: دکتر امیر خلف‌پور
مدیر مسئول و سردبیر: دکتر یونس قیصی‌زاده
دبیر هئیت تحریریه: نسیم فقیه
نشانی: بوشهر، میدان قدس، کوچه بوستان ۳۰،
دفتر نسیم جنوب - تلفن: ۰۷۷ - ۳۳۳۲۵۹۰۰
تلفن همراه و واتساب: ۰۹۱۷۷۷۲۳۹۰۹
لیتوگرافی و چاپ: بهارستان


# بستری شدن حسن لاوری، جانباز، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی در بیمارستان




حسن لاوری، جانباز، فعال سیاسی، روزنامه نگار و مدیرمسئول هفته‌نامه نصیر بوشهر، به دنبال سکته مغزی در بیمارستان بستری شد.

دکتر عبدالرحیم مهرور در یادداشتی نوشت: برای حسن لاوری صاحب امتیاز و مدیرمسول هفته‌نامه نصیر بوشهر آرزوی سلامتی داریم.

چند روز قبل با هم تماس داشتیم در حین احوالپرسی و چاق سلامتی گفت: تهرانم، حالم خوب نیست.

بنده هم بر حسب ادب و احترام برای بزرگ مرد نصیر بوشهر به ثناگویی ایشان پرداختم.

تا این‌که یکی از دوستان شبانه از وضعیت بد حسن لاوری مرا باخبر کرد. شوکه و افسرده شدم.

چون که آقای لاوری برای ما از هر جهت و ابعاد :

انسانی، پیوسته با مهربانی، وارسته از منطق اعتدال، آراسته از لبخند همیشگی، وابسته به عدالت اجتماعی و... است. شایسته دعای خیر شما دوستان هست.

با آرزوی شفای عاجل برای همه بیماران به ویژه حسن لاوری.

*

به دنبال بستری شدن جانباز حسن لاوری در بیمارستان تخصصی خاتم‌الانبیاء که مجهز به تمامی امکانات لازم پزشکی با کادر متبحر مدیریتی و پزشکان حاذق می‌باشد از همان ساعات اولیه کلیه مراقبت‌های ویژه و لازم باحضور به موقع اطباء مربوطه به صورت مستمر انجام پذیرفته و کماکان در حال اجراست.

و تلاش‌های مجدانه بیمارستان مذکور ساری و جاریست.

از همین‌جا از مدیریت وکارکنان و کادر متعهد پزشکی بیمارستان خاتم‌الانبیاء نهایت سپاس و قدردانی به عمل می‌آید.

لازم بیادآوریست که توقعات وگله‌مندی‌های خانواده جانباز لاوری متعلق به بیمارستان امام، تا قبل از انتقال به بیمارستان حضرت خاتم بوده است. اینك با همین مکتوب از کلیه کسانی در این ماجرا آستین همت بالا زدند و رسانه‌های استان نهایت قدردانی و سپاس را داریم.

(جمعی از رزمندگان و هم‌رزمان لاوری)

# محصولات تولیدی استان بوشهر نیاز به حمایت بیشتری دارد!

**رضا سیاهوشی**



در ششمین دوره نمایشگاه اکسپو ۲۰۲۴ و در بازدید از غرفه‌های مختلف، سری هم به غرفه‌های تحت پوشش کنسرسیوم خرما زدیم و گفت و گویی با اعضای آن داشتیم.

آن‌ها تقاضا داشتند که حمایت بیشتری از محصولات و تولیدات داخل استان انجام گیرد، تا




هم رونق اقتصادی استان بهتر گردد و هم این‌که دیگران و در بخش‌های مختلف به سرمایه‌گذاری در استان تشویق شوند.

در ادامه این مباحث سرکار خانم اشعری مدیر شرکت سام شهد نخلستان (تولید فرآورده‌های خرمایی) باب سخن را از گله مندی و عدم حمایت‌ها در استان آغاز نمود و معتقد بود که یکی از کارهای مثبت و حمایتی این هست که مثلا در دستگاه‌های دولتی به جای انواع و اقسام شیرینی‌جات از تنوع های فراوان و مختلفی که از خرما تولید می شود در پذیرایی ها و روی میزها استفاده کنند.

بحث تبلیغ و ترویج و استفاده این محصول غذایی سالم و مفید در مدارس شد که این بانوی کار آفرین گفتند: این مورد و موارد مشابه هم تاحدودی پیگیری کردیم و نتیجه لازم حاصل نشد اما اگر برنامه و هدف حمایت جدی در دستور کار قرار گیرد، بارقه امیدی برای زحمتکشان این حرفه ایجاد خواهد کرد تا با ایده، سلیقه و خلاقیت‌های بیشتری نسبت به تولید ، کیفیت و تنوع این محصول ارزشمند و نحوه بسته بندی آن انجام دهند.

# نمایش «خیام در بوشهر» در مرکز فرهنگی فرانسه در شهر دُبی




فیلم مستند «خیام در بوشهر» در مرکز فرهنگی فرانسه در شهر دبی به نمایش در می‌آید.

این فیلم پس از اکران در شهر پاریس و انتخاب به عنوان مستند نیمه بلند برتر در جشنواره احترام به ایران، این بار به مناسبت روز بزرگداشت خیام، شاعر بزرگ ایران، روز جمعه، ۲۸ اردیبهشت، با حضور کارگردان برای مخاطبان در شهر دبی به‌نمایش در خواهد آمد.

این فیلم که از نزدیک مجالس خیام‌خوانی در بوشهر را به نمایش می گذارد، پنجره‌ای است به روح جشن و انرژی پایان ناپذیری که این شهر ساحلی در خود دارد، گویی دائماً توسط امواج خلیج فارس تغذیه می شود این مستند به تهیه‌کنندگی و کارکردانی یاسین محمدی در طی ۸ سال فیلمبرداری شده و آماده شده است.

عوامل فیلم: تهیه‌کننده و کارگردان: یاسین محمدی / تدوین: مصطفی غضنفری، کسری کمایی / فیلمیرداران: امین محمدی- حسین حیدر پور- مهدی جهان افروزیان / صدابردار: میثم قیصی‌زاده / متن گفتار فیلم: احسان عبدی‌پور / صدای گفتار: علیرضا غفاری / اصلاح رنگ: فربد جلالی / صداگذاری: آرش قاسمی / تصاویر هوایی: حامد محمدی- امین گل افشان / عکاس؛ مریم شیخ سقا / مدیر تولید: سجاد سلیمانی / تدارکات: کمال حسین پور-محسن خرمایی پور/

هماهنگی: سید احمد رضا هاشمی / گرافیك: محمد رحیمی زاده /روابط عمومی: حسین مظفری.

# نهیب هوشیاری به مدیران برای نجات ورزش و فوتبال بوشهر

**امیرگرگوری مطلق - پیشکسوت فوتبال بوشهر (شاهین/ دارائی)**

بی مقدمه و تعارف اصل موضوع، رفیق دیروز جناب صفایی بوشهری را در آغوش می گیرم و درگوشش درد دل می کنم. او بیگانه با ورزش و فوتبال نیست. ورزش شخصیت انسان را جلا می‌دهد و مطمئنا اگر از آیت‌الله صفایی بوشهری نقش ورزش را در پردازش روح و شخصیتش جویا شوید، قویا آن را تصدیق و به دیگران پیشنهاد می کند.

انتظار ما مردم و علی الخصوص پیشکسوتان از مسئولینی که در گذشته دستی بر آتش ورزش داشته یا خود ورزشکار بوده‌اند، مطمئنا بیشتر است، چون درد و زخم و مرهم را می‌شناسند.

با نگاهی به این عکس، دل کباب و چشم خیس آب می‌شود، رفیق نه از باب گذار جوانی من و تو، که از آن گریزی نیست.

ورزش بوشهر به خوابی عمیق‌تر از اصحاب کهف رفته و زمانی که بیدار شود، زمین‌های محلاتی مانند جفره و صلح آباد و بنمانع و ... به تصرف ستون و دیوارهای فراموشی درآمده و روح محلات پیر و بیمار شده یا شاید، نیازمند الفاتحه‌ای بهر ثواب جوانان دیروز و مردگان امروز باشد.

مدیران و نمایندگان پیشین ما، راه را کج و بعضا جهت رسیدن زودتر به مقصود از بیراهه آمده‌اند.

نیاز و درخواست امروزمان از جناب آیت‌الله صفایی بوشهری، زدن نهیب هوشیاری به مدیران خواب یا در شوك فرورفته است، تا بیش از این باغ و بستان ورزش را به مسیله و شورزار سوق ندهند و به طور جدی از آنان مطالبه کند، مطالبه به حق مردم و جوانان ورزشکار امروز را، که مطمئنا در تاریخ ورزش استان بوشهر به یادگار می‌ماند، معجزه زنده کردن ورزش مرده بوشهر توسط رفیق ورزشکار دیروز و امام جمعه و نماینده ولی فقیه امروز.

بسم الله ، رفیق: بدم بر شیپور بیداری و هوشیاری، که وقت تنگ است.



**تیم منتخب فوتبال جوانان بوشهر در مسابقات جوانان کشور ارومیه (رضائیه) سال ۱۳۵۵**
**ایستاده از راست: عبدالمحمد پوربهی سرپرست، اسماعیل وحیدفر، محمد رضا ماهینی، امیر گرگوری مطلق، حسین دریابگرد، عباس بساق، مهدی آتش فراز، احمد بدیعه، غلامرضا بوالخیری مربی.**
**نشسته از راست: محمد سلمانی، غلامعلی صفائی بوشهری، پرویز منصورزاده، محمد کاظمی، مجید کللی‌فر، علی اکبر اسدپور، ماشالله بلال، احمد حق شناس .**
**(حسین وردیانی و مصطفی قنبری در عکس غایب هستند).**

# پنج هزار اصله نهال حرا به محیط زیست بوشهر اهدا شد

رییس امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی گفت: این شرکت همسو با مسئولیت‌های اجتماعی ۵ هزار اصله نهال حرا در راستای توجه ویژه به حفظ محیط زیست پیرامونی و گسترش جنگل‌های حرا به محیط زیست استان بوشهر اهدا کرد.

محمد مسعودنیا افزود: مجتمع گاز پارس جنوبی افزون بر اهدای نهال و کاشت درخت، نسبت به پاکسازی سواحل مناطق پیرامونی برای حفظ محیط زیست نیز اهتمام دارد. پارسال ۶ هزار اصله نهال در طبیعت شهرستان‌های همجوار با همکاری پالایشگاه‌های پارس جنوبی کاشته شد.